

DRÓB OZDOBNY

(część 2)

Jakość upierzenia

- co z faktem gdy mój ptak nie jest piękny?

Czynniki wpływające na jakość upierzenia

Prawidłowe upierzenie drobiu ozdobnego zarówno w aspekcie jakościowym, jak i ilościowym jest jednym z celów dla każdego hodowcy. Pióra podobnie jak sierść u ssaków, czy włosy u ludzi są wytworem skóry zbudowane głównie z keratyny, choć sama ich budowa jest bardziej skomplikowana od samego włosa. Utrzymanie piór w dobrej kondycji wpływa na poprawę odporności ptaków, czy ogranicza przypadki kanibalizmu, ale przede wszystkim jest kluczowym elementem od strony wizualnej, ponieważ: wysycenie barwą, prawidłowa budowa piór, połysk, czy rysunek, są oceniane podczas wystaw ptactwa ozdobnego.

Na jakość upierzenia wpływa wiele czynników środowiskowych takich jak: żywienie, warunki utrzymania ptaków, czy choroby, ale również czynniki genetyczne. Utrzymanie skóry ptaków, a tym samym piór w dobrej kondycji wymaga zbilansowanej diety zależnej od potrzeb oraz stanu fizjologicznego ptaków. Pasze wykorzystywane w żywieniu powinny być oparte o komponenty najwyższej jakości, o wysokiej wartości biologicznej oraz wolne od zanieczyszczeń m.in. mikrobiologicznych – głównie grzybami, które są przyczynami chorób, czy różnego rodzaju alergii, ale częściowo mikotoksykoz, które mogą wy-

kazywać właściwości rakotwórcze i mutagenne, co wpływa negatywnie na stan zdrowia ptaków, a tym samym jakość upierzenia. Układając dawki pokarmowe dla ptaków lub stosując gotowe mieszanki pełnoporcjowe należy zwrócić uwagę, by finalnie były one bogate w białko o wysokiej wartości odżywczej. Jest to miernik określający stopień wykorzystania białka pochodzącego z dawki pokarmowej do syntezy własnych białek ustrojowych, w tym białek biorących udział w procesie powstawania piór. Wysoka wartość odżywcza białka uzależniona jest od składu aminokwasowego pasz, a przede wszystkim zawartości aminokwasów egzogennych tj. aminokwasów, których organizm ptaka nie jest w stanie sam zsyntetyzować, a które są pozyskiwane wyłącznie z paszy, dlatego ważne jest, aby kontrolować pasze pod kątem zawartości i jakości aminokwasów egzogennych. Do najważniejszych należą: lizyna, metionina z cystyną, treonina i tryptofan. Metionina z cystyną dodatkowo należą do grupy tzw. aminokwasów siarkowych bogatych w siarkę, dzięki której keratyna, a tym samym pióro zawdzięcza wysoką odporność na uszkodzenia mechaniczne - mostki dwusiarczkowe to bardzo trwałe i odporne wiązania chemiczne. Dodatkowo siarka zawarta w tych aminokwasach poprawia kondycję skóry, a to za sprawą, że jest ona również składnikiem kolagenu, który wpływa na elastyczność i zdrowy wygląd skóry. Z kolei braki niacyny

(inaczej witamina PP) w diecie oraz tryptofanu (aminokwas egzogenny) z którego niacyna również może być syntetyzowana w stanach niedoboru, prowadzą do ograniczenia pobierania paszy przez ptaki, a tym samym nieprawidłowym wzrostem, zapaleniem błon śluzowych i skóry co może przełożyć na słabą jakość upierzenia. Witamina PP zawarta jest w ziarnach zbóż, szczególnie w kukurydzy, ale również w soi, czy drożdżach paszowych. Mając na uwadze wysoką wartość białka należy pamiętać o prawidłowym przechowywaniu pasz – szczególnie komponentów białkowych. Niedostępność niezbędnych aminokwasów, mimo jakby mogło się wydać dobrej jakościowo paszy wynika głównie ze złych warunków przechowywania. W wyniku utleniania się tłuszczu zawartych w paszy tworzą się wraz z aminokwasami (lizyną, metioniną i cystyną) niedostępne dla enzymów trawiennych ptaka kompleksy zasad Schiffa, tym samym są one nie wykorzystywane przez organizm ptaka do budowy własnych białek ustrojowych. Zaś podwyższona temperatura w pomieszczeniu, gdzie przechowywane są pasze prowadzi do tworzenia trudno strawnych związków aminokwasów z cukrami, w procesie tzw. reakcją Maillarda. Dodatkowo należy pamiętać o całej gamie substancji antyżywniowych mających realny wpływ na poziom wykorzystania białka z paszy przez organizm. Znajdujące się w paszach: inhibitory trypsyny (występujące np. w ziarnach soi), kwas fitynowy, saponiny, czy lektyny ograniczają znacząco trawienie białek. Część substancji antyżywniowych można wyeliminować lub ograniczyć stosując odpowiednie enzymy paszowe lub zabiegi tj. obróbkę pasz przed podaniem zwierzętom np. poprzez granulowanie, ekspandowanie, czy tostowanie i mikronizację. Analizując czynniki żywieniowe wpływające na jakość upierzenia należy wspomnieć o witaminie B7, inaczej witaminie H, czyli biotynie. Niedobór biotyny może wynikać z faktu, że podstawowe komponenty paszowe stosowane w żywieniu są w nie ubogie. Dotyczy to głównie zbóż, czy nasion roślin oleistych, dlatego należy pamiętać o uzupełnieniu dawki pokarmowej o biotynę. Niedobór tej witaminy najczęściej prowadzi do stanów zapalnych skóry, czy zmierzwienia piór. Dodatkowo należy zwrócić uwagę na zawartość kwasu foliowego w paszy. Jego niedobór może objawiać się anemią, problemami z poruszaniem się, co ma realny wpływ na pobieranie paszy, a tym samym prawidłowy rozwój ptaka, ale przede wszystkim możliwym

odbarwieniem się piór. Wszystkie wyżej wymienione aspekty wpływają na jakość upierzenia, niemniej trzeba pamiętać, aby kontrolować na bieżąco skład paszy, jej właściwości organoleptyczne (np. zapach), odpowiednio magazynować i dostosowywać do obecnych potrzeb organizmu zwierzęcia. Uzupełniać niedobory witamin oraz makro- i mikroelementy wynikające z zwiększonego zapotrzebowania organizmu lub mało zróżnicowanej diety. Pozwoli to cieszyć się widokiem pięknie upierzonych ptaków.

Żywienie – szerzej

Efektywne żywienie jest niezbędnym elementem w każdej hodowli. Właściwie dobrana pasza wspomaga potencjał zwierząt. Ważne, aby przy wyborze paszy hodowca zwracał uwagę na odpowiednie zbilansowanie składników względem zapotrzebowania zwierząt oraz starał się nie stosować monodiet. Ilość energii, białka, włókna oraz mikro i makroelementów w paszy powinna być zmienna w zależności

zaliczyć można lucernę, pokrzywę ponadto mniszek, gwiazdnicę, krwawnik, jarmuż. Ciekawym rozwiązaniem są ogólnie dostępne świeże zioła: oregano, tymianek, mięta oraz kiełki bogate w białko ok. 25% i duże ilości witaminy E. Z warzyw okopowych marchew jest pożądanym dodatkiem w żywieniu kur produkujących jaja wylęgowe ze względu na wysoką zawartość karotenu. Inne warzywa stosowane w żywieniu kur ozdobnych to kapusta, buraki, pietruszka, seler, ogórki, cukinia, dynia, cebula czy czosnek. Dodatkowo podaje się owoce tj. jabłka, gruszki, śliwki, arbuzy, truskawki czy pomidory. U kur niosek zapotrzebowanie na białko i energię zmienia się wraz z okresem nieśności, a dawkowanie zależy od typu. Kury typu lekkiego przystosowują pobieranie paszy do swoich potrzeb, natomiast typy cięższe mają tendencję do pobierania nadmiernej ilości paszy, w związku z czym nie możemy zadawać im paszy do woli, aby zwierzęta nie stały się nadmiernie otłuszczone. Utrzymanie kur w dobrej kondycji pomoże podnieść

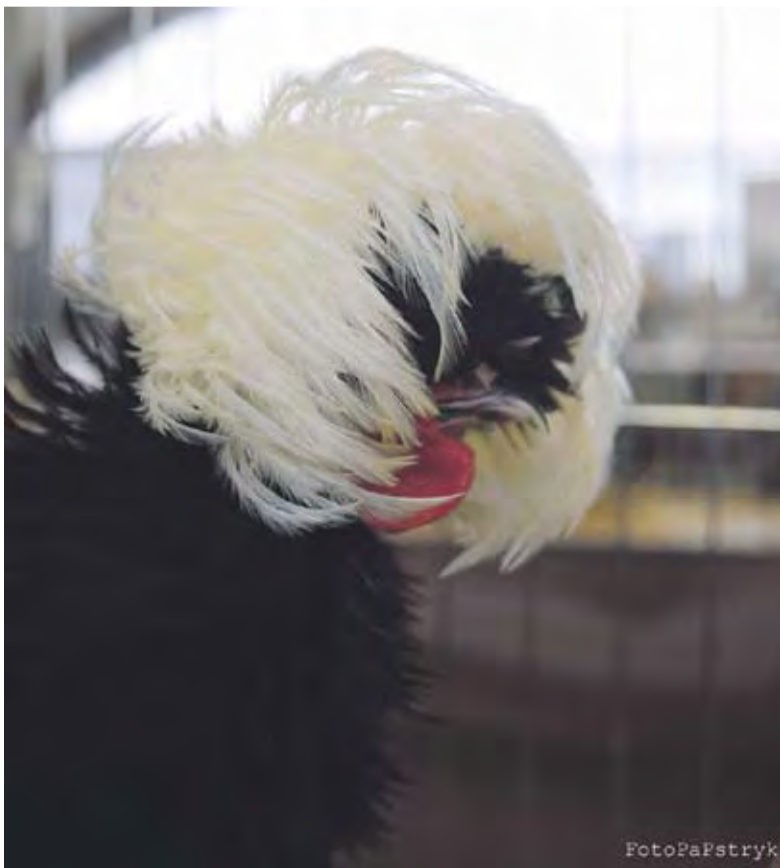
PRZYKŁADOWY SKŁAD DAWKI dla kury

- 60-80% dawki stanowią ześrutowane ziarna – główne źródło energii, dopuszcza się do 5% olei roślinnych. Kolejność zjadania ziarna: Kury: pszenica, kukurydza, jęczmień, słonecznik
- 15-30% dawki stanowią śruty poekstrakcyjne – główne źródło białka roślinnego: śruta sojowa i śruta rzepakowa „00”
- 8-10% dawki stanowią źródła makroelementów (wapń, fosfor, sól kuchenna): kreda pastewna, wapnienie, fosforany, sól pastewna
- 0,5-4% dawki stanowią premiksy:
Uzupełnienie: mikroelementów, aminokwasów, witamin i barwników.
Główne źródło: enzymów, przeciwutleniaczy, środków grzybobójczych.

od fazy rozwojowej zwierząt. Bez względu na ilość zadawanej paszy i zawartość składników pokarmowych zwierzęta powinny mieć stały dostęp do wody. Podstawę żywienia drobiu stanowi zboże.

Ziarno, które znajdzie się w mieszance musi być dobrej jakości gdyż kury są bardzo wrażliwe na zepsute pasze, zbyt duża wilgotność pasz może wpływać na rozwój mykotoksyn i powodować zatrucia lub wzrost śmiertelności zwierząt. Zboża mają niską zawartość białka (12-14%) oraz mikroelementów w związku z tym muszą być uzupełniane o inne pasze. Jako źródło białka stosowane są najczęściej śruty poekstrakcyjne. Najczęściej stosowana jest śruta poekstrakcyjna sojowa ze względu na dużą zawartość białka (46-48%) oraz niską włókna (6%). Źródłem mikroelementów oraz witamin mogą być zielonki oraz zioła, ważne jest aby podawać ptakom tylko zielonki z młodych nie zdrewniałych roślin oraz w niezbyt dużej ilości. Do cennych zielonek

wyniki rozrodu. Niezbędne jest, aby w okresie rozrodu oraz tuż przed rozrodem dostarczać kurom odpowiednią ilość witamin szczególnie A i E oraz witamin z grupy B. Dodatkowo nie można zapomnieć też o biotynie, która pozytywnie wpływa na przeżywalność zarodków, a także wpływającym pozytywnie na jakość nasienia samców. W okresie nieśności korzystne jest podawanie kredy pastewnej, niewielkiej ilości glinokrzemianów oraz gysu wapniowego tak, aby kury mogły na bieżąco uzupełniać niedobory wapnia. Ważne jest, aby dieta kur była wzbogacona o aminokwasy egzogenne oraz niezbędne nienasycone kwasy tłuszczowe, ponieważ tak jak w przypadku witamin nie są one syntetyzowane przez organizm ptaka i muszą być dostarczone wraz z paszą. Mieszanka powinna być wzbogacona o makroelementy takie jak: fosfor, sód, magnez, potas, siarka, chlor i niektóre mikroelementy, głównie cynk, miedź, mangan, że-

FotoPaPstryk

lazo, molibden, kobalt, jod i selen. Dostarczenie tych pierwiastków zapewni nie tylko właściwe odżywienie zwierząt, ale także wpłynie pozytywnie na ich upierzenie. Braki w upierzeniu i nieakceptowalny wygląd piór często spowodowane są przez niedostarczenie ważnych aminokwasów (arginina, metionina, lizyna) oraz witamin (A i E), które mają znaczny wpływ na ich wzrost i rozwój. Spośród wymienionych pierwiastków to głównie cynk odpowiada za upierzenie, wchodzi w skład białka pióra wpływając na jakość i szybkość pierzenia się ptaków, a także pełni istotną rolę w prawidłowej mineralizacji kości. Funkcje cynku wspiera dodatek lizyny, która wchodzi w skład białek strukturalnych skóry, ścięgien, chrząstek i kości, zaś jej brak prowadzi do zupełnego odbarwienia piór. Witaminy A i E warunkują prawidłowe funkcjonowanie naskórka przyczyniając się do atrakcyjnego wyglądu piór. Warto pamiętać że, niedobory wyżej wymienionych substancji mogą powstawać wtórnie na skutek nieprawidłowego funkcjonowania narządów wewnętrznych, głównie wątroby. W wyniku czego zaburzeniu może ulec przyswajanie i metabolizm składników odżywczych pochodzących z paszy. Niemniej jednak żywienie jest ważnym aspektem wpływającym na jakość upierzenia ptaków. Należy pamiętać, że kolor i struktura piór mogą się zmieniać tylko podczas pierzenia, dlatego efekty pracy hodowcy mogą być widoczne dopiero w kolejnym roku.

Ważnym uzupełnieniem diety kur ozdoby szczególnie dużych bojowców, ale nie tylko, jest białko pochodzenia zwierzęcego. Współcześnie rynek oferuje wiele możliwości od robaków, larw po gotowe karmy mięsne dla psów, które z powodzeniem mogą stanowić uzupełnienie diety naszych kur, po białym ser, czy gotowane jaja. Uzupełnienie diety może stanowić gotowany ryż, makaron czy nawet ziemniaki. Na koniec należy pamiętać, żeby te ptaki, które większość roku spędzają na ściółce typu trociny, słoma, sieczka miały dostęp do gastrolitów. Wskazany jest również cykliczne podawanie węgla drzewnego, adsorbując on wiele różnych toksyn. Generalnie stosuje się go w przypadku różnych zatrąć i biegunek. Trzeba sobie jednak zdawać sprawę z tego, że mimo iż jest on najbardziej uniwersalnym środkiem i wiąże wiele różnych toksyn, nie działa na absolutnie wszystkie toksyny.

Warunki utrzymania

Prócz żywienia ważnym czynnikiem wpływającym na jakość upierzenia są warunki utrzymania. Choć mogłoby się nie wydawać, ale nieodpowiednie warunki bytowania ptaków np. zbyt mokra ściółka może prowadzić do mechanicznych uszkodzeń piór. Należy zapewnić ptakom suchą ściółkę i w miarę możliwości uzupełniać o nową suchą, dobrej jakości słomę, sieczkę, pellet czy trociny (oczywiście dostosowane do wybranej rasy kur). Dodatkowo wszystkie elementy wyposażenia tj. karmidła, poidła, czy grzędę powinny być wykonane z odpowiednich materiałów i pozbawione np. ostrych krawędzi, które mogą prowadzić do uszkodzeń piór, ale również skóry co będzie miało wpływ na zdrowie ptaków. Mówiąc o warunkach utrzymania, należy zwrócić uwagę na obsadę zwierząt w kurniku i na

wybiegach. Zbyt duża obsada może prowadzić do zaburzeń w wykazywaniu naturalnego behawioru, co jest jednym ze wskaźników oceny dobrostanu ptaków. Do tak zwanych zaburzeń behawioralnych należy zaliczyć wydziobywanie piór, czyli pterofagię, która objawia się wzajemnym wydziobywaniem piór przez ptaki, która w przypadku braku reakcji ze strony hodowcy może zmienić się w jej ostrzejszą formę, czyli kanibalizm. Najczęściej pióra są wydziobywane z grzbietu, ogona, końców skrzydeł, głowy i szyi. Jeśli ubytków w upierzeniu nie możesz wytłumaczyć zmianą upierzenia lub kryciem ze strony koguta, zacznij obserwować swoje kury z większą uwagą. Kanibalizm zaś polega na wydziobywaniu fragmentów ciała, najczęściej w odsłoniętych częściach tj. stek, grzebień, czy korale u indyków. Należy przeciwdziałać temu zjawisku zapewniając m.in. odpowiednie warunki bytowania (wentylację w kurniku, temperaturę), zbilansowaną paszę dostosowaną do wieku i etapu rozwoju ptaka wraz z swobodnym dostępem do wody, gniazd lęgowych, grzęd, czy dodatkowych elementów środowiska np. wypełnionych wodą czy innych tzw. „przeszkadzajek” w tym podwieszonych na sznurkach plastikowych butelek pustych i uzupełnionych ziarnem, które będą budzić zainteresowanie ptaka, podwieszonych na sznurkach na wysokości głowy ptaków włoszczyzny w siatkach, nanizanych na sznurek warzyw oraz owoców i zawieszonych na wysokości głowy ptaków np. na wybiegu, czy nabicie na palik całej główki kapusty, dyni, cukinii, rozsypanie na ściółce kielkujących ziaren jęczmienia czy owsa jak również dbanie o możliwości żerowania na trawie. Urozmaicenie środowiska bytowania pozwoli skupić uwagę ptaka na wybiegu i jego elementach wyposażenia, a ograniczyć zainteresowanie pozostałymi osobnikami w stadzie. W celu eliminacji problemu pterofagii i kanibalizmu należy kontrolować ptaki co najmniej dwa razy dziennie oraz zwracać szczególną uwagę na ewentualne obrażenia ciała ptaków w stadzie. Najlepszym sposobem zapobiegania pterofagii jest zmniejszenie natężenia światła w kurniku, zmniejszenie obsady i wyłapywanie ptaków agresorów.

Złe warunki utrzymania, niewystarczająca higiena kurników, może być źródłem chorób m.in. pasożytniczych. Do pasożytów zewnętrznych należą roztocze: ptaszyńce, kleszcze, świerzbowce oraz owady: wszóły (piórojady, wszy), pchły, pluskwy, komary, meszki, muchówki, muchy i pleśniakowce lśniące. Generalnie ektopasożyty żywią się krwią oraz złuszczonej nabłonkiem skóry i piór. Efektem żerowania tych pasożytów jest uszkodzenie piór, a następnie ich wypadanie. Dodatkowo wywołują swędzenie, które wprowadza niepokój w stadzie narażając ptaki na stres. Z kolei ptaszyńce kurze nasilają swoje żerowanie na skórze ptaków w ciepłe letnie noce. Dnie spędzają pokrywane w szczelinach, dlatego trudno je zaobserwować w ciągu dnia. Pasożyty żywią się krwią, skutkując swędzeniem, a tym samym podrażnieniem skóry co w połączeniu z ciągłym drapaniem się ptaka prowadzi do uszkodzeń skóry i wypadania piór. Wrażliwość ptaków na ukąszenia pasożytów zależy od ich wieku. Pisklęta i młode ptaki silnie zaatakowane masowo giną od toksycznej

śliny ptaszyńców. Starsze i większe ptaki słabną, chudną i gwałtownie spada ich nieśność. Skóra ptaków odwiedzanych nocą przez liczne roztocze jest pokaleczona, skażona bakteriami, a pióra są powyrwane lub postrzępione, bo zestresowane ptaki podrażnione przez poruszające się na ich skórze pasożyty drapią się, skubią i wydziobują sobie pióra.

Aby zapobiec rozprzestrzenieniu się pasożytów zewnętrznych należy przeprowadzać regularne dezynsekcje kurników. Obecnie na rynku dostępnych jest wiele preparatów wykorzystujących różne substancje czynne, co jest ważnym czynnikiem, ponieważ stosowanie ciągle tego samego preparatu z substancją czynną powoduje uodpornienie się pasożytów na daną substancję przeciwpasożytniczą, co jest zjawiskiem niekorzystnym zarówno w aspekcie ekonomicznym, jak i walką z tymi organizmami. Obecnie świetnie działającym preparatem, podawanym w wodzie do picia dla kur jest Exolt® o substancji czynnej fluralaner. Warto również izolować zarażone ptaki od reszty stada, aby ograniczyć rozprzestrzenianie się pasożytów oraz stosować kwarantannę nowym osobnikom wprowadzanym do stada. Zaoszczędzi to czas hodowcy poświęcony na walkę z pasożytami oraz środki finansowe związane z dodatkowymi dezynsekcjami lub ewentualnym leczeniem ptaków.

A co robić przed wystawą?

Przygotowanie kur do wystawy jest z pewnością wyzwaniem dla hodowcy. Na kontynencie europejskim sezon wystawowy zaczyna się mniej więcej w drugiej połowie jesieni i trwa nawet do końca zimy. Oznacza to, że prawidłowo utrzymywane ptaki powinny w tym okresie być po okresie pierzenia, a więc charakteryzować się nowym i pięknym upierzeniem. Aby jednak pióra przed wystawą były naprawdę dobrej jakości należy pamiętać o prawidłowym żywieniu zwierząt przez cały rok. Kluczowe jednak znaczenie będzie miało żywienie w okresie przed pierzeniem oraz w trakcie jego trwania. Zapewnienie ptakom niezbędnych składników odżywczych takich jak białko, węglowodany, tłuszcze oraz witaminy i minerały wydaje się być oczywiste. Żywienie niepełnowartościową paszą będzie powodowało znaczne wydłużenie czasu pierzenia, a więc zwiększy ryzyko niedopierzenia ptaków na wystawie. To warunkuje dyskwalifikację ze względu na nieodpowiednie przygotowanie zwierząt do wystawy bądź znaczące punkty ujemne. Kolejną kwestią jest jakość nowo powstałych piór. Poprzez odpowiednie żywienie hodowca może wpłynąć na znaczną poprawę jakości upierzenia. Aby pióra wyglądały zdrowo warto udostępnić ptakom komponenty bogate w naturalne oleje, które pozytywnie wpłyną na połysk piór, który świadczy o doskonałej kondycji ptaków. Dobrym przykładem będzie tu siemię lniane, które można podawać do osobnego karmidła. Nasiona siemienia lnianego nie są zbyt chętnie pobierane przez kury, dlatego w tym przypadku warto podawać namoczone ziarna lub podawać kleisty wywar z gotowania siemienia w poidłach z wodą 2-3 razy w tygodniu, albo podawać je w formie mączki z karmą. Zamiast

siemienia z powodzeniem można zastosować np. ziarna czarnego słonecznika. Należy natomiast mieć na uwadze fakt, że nasiona oleiste, pomimo zawartości dobroczynnych olejów, w zbyt dużej ilości mogą powodować otłuszczenie ptaków. Powszechnie występującą praktyką jest podawanie ptakom całych ziaren owsa. Owies jest bogaty w kwasy tłuszczowe w tym kwas oleinowy i linolowy, zawiera dużą ilość witamin z grupy B, niezbędnych w procesie tworzenia zdrowych piór, oraz witamin A, K i E, a także w porównaniu z innymi zbożami – wysoką zawartość białka i dobrze zbilansowane aminokwasy. Oczywiście na rynku można nabyć gotowe preparaty olejowe z optymalną zawartością witamin, minerałów, czy aminokwasów.

Aspekt żywienia przed wystawą jest niezwykle ważny. Należy natomiast pamiętać, że po pierzeniu pióra ptaków wciąż mogą być narażone na spadek jakości. W naszej strefie klimatycznej pierzenie kur może zacząć się już pod koniec lipca. W związku z tym po pierzeniu ptaki często bywają wystawione na silne działanie promieni słonecznych. Zbyt długa ekspozycja piór na światło słoneczne może prowadzić do ich matowienia. Dotyczy to w szczególności ptaków o czarnym upierzeniu, które naturalnie powinno być intensywnie wybarwione z zielonym połyskiem. U ptaków żółtych również możemy zaobserwować płowienie piór. Z kolei u ptaków o upierzeniu białym mogą wystąpić zażółcenia, co zdecydowanie będzie cechą niepożądaną na wystawie. Efekt zbyt długiej ekspozycji na silne słońce jest niestety nieodwracalny i ptaki muszą przejść kolejne pierzenie. Dlatego lepiej ograniczać ptakom silne słońce poprzez stosowanie zadaszeń lub utrzymywanie ptaków na wybiegu półcienistym.

Dwa lub trzy dni przed wystawą przygotowanie ptaków polega na ich mechanicznym wykapaniu, można to wykonać wcześniej. Czynność ta pozwala na dokładne wyczyszczenie przede wszystkim upierzenia z brudu, a niekiedy z pasożytów zewnętrznych. W przypadku większości ras wystarczy jedno kąpanie, a w przypadku ptaków białych lub ekstremalnie zabrudzonych mogą być konieczne dwa (lub więcej) zabiegów kąpania. Sama kąpiel może być przeprowadzona w różnego rodzaju pojemnikach, wannie czy zlewie. W trakcie kąpieli stosuje się różne środki czystości, w zależności od rasy czy gatunku ptaka. Zazwyczaj są to delikatne szampony przeznaczone dla dzieci lub specjalistyczne szampony dla psów nadające efekt puszystości – dla ras u których jest to mile widziane – np. jedwabista, kochin. Dla białych ptaków niekiedy dodaje się do wody niewielką ilość środka wybielającego, czy sody spożywczej. Należy pamiętać, że po każdym użyciu środka czystości należy ptaka dokładnie wypłukać pod bieżącą wodą. W przeciwnym razie na piórach mogą pozostać smugi lub pióra będą się sklejać. Po umyciu nadmiar wody należy odsączyć za pomocą ręcznika, a ptaki przenieść w ciepłe i suche miejsce w celu wyschnięcia. Zazwyczaj po około 12-18 godzinach ptaki będą całkowicie suche. Aby przyspieszyć proces suszenia można skorzystać z suszarki do włosów. Będzie to pomocne rozwiązanie w przypadku ras o puszystym upierzeniu, jak jedwabista i kochin, ponieważ

suszenie suszarką potęguje efekt puszystości, albo w przypadku samych czubów. Jednak większość ras będzie wyglądać efektywniej jeżeli umożliwimy samoistne wyschnięcie. Przykładowo – niepolecane jest suszenie przy użyciu suszarki ptaków o twardym, przylegającym upierzeniu – np. bojowców, ponieważ nada to efekt puszystości – w ich przypadku katastrofalny. Drobne, kosmetyczne zabiegi typu przycięcie odstającego pióra w czubie są dozwolone, należy jednak unikać nadużyć w tej kwestii. Ptaki o przylegających, gładkich piórach można dodatkowo potraktować bardzo niewielką ilością oliwki dla dzieci w celu nadania dodatkowego połysku. U kur jedwabistych taki zabieg będzie miał się z celem.

Przedstawione aspekty dotyczą jedynie upierzenia. Należy przy tym pamiętać o prawidłowej pielęgnacji skoków (wybarwienie, połysk) przydatków głowowych, czy też treningu w klatce wystawowej, celem oswojenia z klatką i zaprezentowania się jak najlepiej na wystawie.

Podsumowując, stan upierzenia ptaków, w tym kur, jest uważany za wskaźnik ich zdrowia oraz zachowanego dobrostanu. Może odzwierciedlać niedobory w składzie paszy. Uważa się jednak, że głównym i najczęściej pojawiającym się powodem uszkodzenia/zniszczenia piór jest dziobanie piór, co może wskazywać na obniżenie dobrostanu zarówno „ofiary”, jak i „sprawcy”. Wyrywanie piór jest bolesne, a kury z już uszkodzonymi piórami są bardziej podatne na dalsze dziobanie, a w konsekwencji na kanibalizm. Neurotransmiterem biorącym udział w wydziobaniu piór jest serotonina (5-HT). W ludzkim mózgu serotonina odpowiada za kilka funkcji fizjologicznych, takich jak sen, apetyt i nastroj. W badaniach na kurach potwierdzono, że układ serotonergiczny może być odpowiedzialny za dziobanie piór w taki sam sposób, jak w przypadku zaburzeń psychopatologicznych u ludzi. Drugim ważnym neuroprzekaznikiem, który może być zaangażowany w dziobanie piór, jest dopamina. Wiadomo również, że występowanie dziobania piór wiąże się ze stresem. Dodatkowo utrata upierzenia zwiększa straty ciepła, prowadząc do większego zapotrzebowania na energię i zużycia paszy.

Mając więc na uwadze wyżej przytoczone czynniki, trudno jednoznacznie stwierdzić co wpływa na jakość piór? Termin ten jest złożony i wymaga od hodowcy uwagi i dobrej znajomości swojego stada. Niemniej, żeby cieszyć się pięknym upierzeniem ptaków w czasie wystawy należy od samego początku zapewnić ptakom odpowiednie warunki bytowania – mikroklimat, ściółkę, zbilansowaną paszę i świeżą wodę, higienę w pomieszczeniach inwentarskich oraz pozwolić na swobodne wykazywanie naturalnego behawioru ptaków. Zdecydowanie jest to przepis na sukces każdego hodowcy drobiu ozdobnego i nie tylko.

tekst:

mgr inż. Damian Bień⁽²⁾,
mgr inż. Joanna Piotruk⁽²⁾,
mgr inż. Arkadiusz
Matuszewski⁽¹⁾,
dr hab. Monika Łukasiewicz^(1,2)
fot. arch. red.

⁽¹⁾ Instytut Nauk o Zwierzętach SGGW

⁽²⁾ Koło Naukowe „Aves” SGGW